

MUHASEBE BİLİNCİYLE BİR ÖMÜR GEÇİRMEK!

YAZAR: ALİ AYKAÇ

ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ

“Sonra o gün, (size dünyada verilmiş olan bütün)
nimetlerden hesaba çekileceksiniz.”

Tekâsür, 102/8

WhatsApp İletişim

Ali AYKAÇ, İmam-Hatib, İSTANBUL

aliaykac.com

iletişim : (0)541-934 3778

telegram : t.me/vaazarsivi

facebook.com/[groups/vaazarsivi](https://facebook.com/groups/vaazarsivi)

Tüm içeriklerin **ticârî maksatla** kısmen ya da tamamen izinsiz kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılması kesinlikle yasak olup kul hakkını ihlâl eder. Ayrıca bu yasağa uymayanlar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca telif hakları üzerinden yasal işlem yapılacaktır.

Ticârî maksat olmadan izinsiz kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılmasında herhangi bir sorun yoktur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Pek Aziz ve Muhterem Müslümanlar,

Madde ile manadan müteşekkil yaratılmış olan insanoğlu, bedeni, nefsi, aklı ve ruhu arasındaki dengeyi sağladığında dünya ve ahiretini mamur edebilecek derece de üstün meziyetlerle yaratılmıştır. Bu yüzden Allah Teâlâ insanı kâinatın içerisinde muhteşem bir varlık olarak yaratmış ama onu kendi halinde başıboş bırakıp, kendi haline de terk etmemiştir. Daima **ilahi bir denetim ve gözetim altında onunla meşgul olmuştur**. Dünyada geçirdiği ömürden, sıhhat ve âfiyetten, kazanıp harcadığı mal-mülk ve servetten, harcadıklarından, harcamayıp geride bıraktıklarından, birer birer hesap verecek olan insanın bizatihi kendisidir. Vakti geldiğinde muhasebe edilmek üzere onun bütün yapıp ettiklerini de kaydettirmektedir. Kitabımız Kur’ân-ı Kerim’de bu hakikat şöyle ifade edilmektedir:

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

“İnsan hiçbir söz söylemez ki yanında (onu) gözetleyen, dediklerini (amel defterine) kaydeden bir melek hazır bulunmasın.”¹

Cenâb-ı Hak bu âyet-i kerîme özelinde bizâtihi dilin ve bedeninin haramlardan sakındırılması konusunda ilâhi gözetim altında olduğumuzu bize bildirmekte, güzel veya çirkin, hayır veya şer ne olursa olsun ağızdan çıkan her sözün ya da bedenle işlenen her haram fiilin kaydedildiğini hiçbir şüpheye yer bırakmayacak kesinlikte ortaya koymaktadır. Hâlâ **sağlığımız, sıhhatimiz, akıl ve irademiz yerindeyken bizlerin böylesine yakından bir takip, tespit ve denetime tâbi olduğunu bilmek bizler için büyük bir şükür ve aynı zamanda dili ve bedeni haramlardan korumak konusunda alınabilecek en etkili tedbirdir.**

¹ Kâf, 50/18

İnsan, hayatı boyunca zihnen, fikren ve bedenen çok yakından takip edilip yaptıkları ve söyledikleri kaydedilerek ona göre de **âhirette hesaba çekilecek** bir varlıktır.

Kelime kelime hesabı verilecek bir hayatın sahibi olmak, son derece disiplinli yaşamayı gerektirir. Bu disiplin bizleri Allah Teâlâ'nın râzı olacağı bir kul, Peygamber Efendimiz *sallâllâhu aleyhi ve sellem*'in râzı olacağı bir ümmet yapacaktır.

Âyet-i kerîme'de Cenâb-ı Hak şöyle buyurmuştur:

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

***“Nerede olursanız olun, O sizinle beraberdir.
Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görendir.”²***

Kâinatın en üstün varlığı olarak yaratılmış olan **insanın gerçek huzuru ve mutluluğu mânevî anlamda ruhuna sıkıntı ve ızdırap verecek pürüzleri temizleyip iman ve ibadetlerinden aldığı huşu ile kulluk dolu bir hayat yaşamasıdır.**

İnsana verilen her nimetin sınırları olduğu gibi ömür nimeti de sınırlıdır. İlâhî imtihan için vâir olduğu bu dünyâda her fânî gibi bir gün ölüm geçidinden geçip âhîret âlemine intikâl ettiği zaman insan, kendisine verilmiş olan emâneti zâyî edip etmediğine, var oluş hikmetine ve insanlık haysiyetine yaraşır onurlu bir hayat sürüp sürmediğine göre ya ilâhî mükâfata ya da ilâhî cezaya uğrayacaktır.

Müslüman birey için önemli olan bu sağlığı, sıhhati, akıl ve irâdesi yerindeyken o zamanlarını, bulunmaz bir hazine kıymetinde telâkkî edip **kulluktaki gayretini artırarak ilerlemeli**, kendi muhasebesini bundan yola çıkarak yapmalıdır.

² Hadîd, 57/4

Müslüman için muhasebe önemlidir. Bir Müslüman için muhasebe; **kendi istek ve arzularını, yaptıklarını gözden geçirmesi, doğrularını ve yanlışlarını vicdanın süzgecinden geçirerek değerlendirip gelecekle alakalı kulluğunu bir düzen ve disiplin dahilinde devam ettirme gayretidir.**

Netice itibariyle Allah Teâlâ kullarının işlerini yapmadan önce planlamalarını; yaptıktan sonra da yapılan işin nasıl bir **şekil aldığını gözden geçirmelerini istemektedir.** Bu Müslüman için önemlidir. Çünkü **kulun ameline nokta koyan ölümdür.** Kul hayatta olduğu sürece, kendi içiyle muhasebe halinde olmalı bu yapılan muhasebe onun hayatına şekil vermeli, ona istikamet biçmelidir.

Âyet-i kerîme'de Cenâb-ı Hak şöyle buyurmuştur:

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا^س

“Hanginizin daha güzel amel işleyeceğini (sizin için) ortaya çıkarmak (ve böylece âhirette, yaptıklarınıza, kendinizi şahit tutmak) için, ölümü ve hayatı yaratan O’dur...”³

Buhârî’nin rivâyet ettiği bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz *sallâllâhu aleyhi ve sellem*’in buyurduğu gibi;

نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ: الصَّحَّةُ، وَالْفَرَاغُ

“İki nimet vardır ki insanların çoğu bunların değerinden habersizdir: Sağlık ve boş vakit.”⁴

³ Mülk, 67/2

⁴ Buhârî, Rikak 1

Dünyayı ve âhireti kazanmak, hayır yapmak bunlara bağlıdır. İnsan, **yapması gerekirken yapmadıklarından** ve **yapmaması gerekirken yaptıklarından**, **söylemesi gerekirken söylemediklerinden** ve **söylememesi gerekirken söylediklerinden** muhakkak ki hesaba çekilecektir.

Âyet-i kerîme'de Cenâb-ı Hak şöyle buyurmuştur:

ثُمَّ لَتَسْلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ

“Sonra o gün, (size dünyada verilmiş olan bütün) nimetlerden hesaba çekileceksiniz.”⁵

İnsan, sorumlu bir varlık olup yeryüzünün halifesidir; seçme hakkına sahip irâdeli bir varlıktır. Âhirette, dünyada işlediklerinden tek tek hesaba çekileceği gibi, dünyada da sorumsuzca davranışının karşılığını görür. Hevâ ve heveslerinin doğrultusunda bir hayat sürüp dilediğini yapan, neticesinden arzu etmediği, dilemediği bir karşılığı alır.

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

“Kim (dünya hayatında iken) zerre ağırlığınca bir iyilik yapmışsa, (âhirette) onu (n mükâfatını) görür. Kim de (dünya hayatında iken) zerre ağırlığınca bir şer yapmışsa, (âhirette) onu (n karşılığını) görür.”⁶

⁵ Tekâsür, 102/8

⁶ Zilzâl, 99/7-8

Dünya ceza ve ödöl yeri değil; imtihan yeri olduğundan, nice suçlar dünyada cezasız kalabilir. **Allah imhâl⁷ eder ama ihmâl etmez.** Hiçbir suçun ve hayrın karşılığını ihmâl etmez, ama dilediğini sonraya erteler; bu sonra bazen âhiret olur.

İnsanın kâinatın içerisinde muhteşem bir varlık olarak yaratılmış olması demek iyi ya da kötüden birisini seçme hakkına yani irâde sahibi olması demektir. **İnsan kendisine verilen irâde kuvvetinin karşılığı olarak aynı zamanda bunun sonuçlarına da katlanması gerekmektedir.** Esas sorumluluk Allah Teâlâ'nın emir ve yasaklarına karşı O'na olan sorumluluktur. Allah'a kulluk ve ibâdet için yaratılan insan⁸ bu kulluğu ne oranda yapıp yapmadığıyla ilgili sorguya çekilecektir. Ruhlar âleminde Rabbini tanıyıp⁹ O'na kulluk yapmaya söz veren insan, bu yemininden sorumludur. İşte dünya da bu sorumluluğu unutan bir tavırla yaşayınca, esas olarak âhirette sorguya çekilecek, bunun karşılığını görecektir.

Tirmizi'nin naklettiği bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz *sallâllâhu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğu rivayet edilmektedir: ***“Akıllı kimse, nefsinı hesaba çeken ve ölümden sonrası için çalışandır. Aciz (ahmak, beceriksiz) kimse de nefsinı hevasına tabi kılan ve Allah'tan olmayacak temennilerde bulunan kimsedir.”***¹⁰

Akıllı insan, bu dünya hayatını akıllıca değerlendiren ve gününü dört kısma ayırıp **birincisinde** yaptıklarını ve yapacaklarını hesap eder. **İkincisinde** Allah Teâlâ münacatta bunulur, affedilmeyi ister. **Üçüncüsünde**, bir ticaretle meşgul olup, helâl rızık kazanır. **Dördüncüsünde**, istirahat eder ve

⁷ Bir müddet sonraya bırakma, mühlet verme.

⁸ Zâriyât, 51/56

⁹ A'râf, 7/172

¹⁰ Tirmizi, Kıyamet 26

mübah olan şeylerle kendini eğlendirip, haram şeylerden sakınır.

Hazret-i Ömer *radiyallâhu anh* şöyle buyurmuştur: ***“Hesaba çekilmeden önce kendinizi hesaba çekiniz. Amelleriniz mizanda tartılmadan önce siz onları vicdanınızda tartınız. Allah’a arz olacağınız büyük hesap günü için kendinizi salih amellerinizle süsleyiniz.”***

Eğer hesap günü olmasaydı, dünya keyfî rahat ve zevkleri bizler için önemli olabilirdi. Ama her şeyden hesaba çekileceğimiz bir durum bize bildirilmişken, işin âhiret kısmı; ölüm ve ölüm öteside vâir iken, tercihlerimizi ve hareketlerimizi kılı kırk yararak belirlememiz gerekmektedir. Unutmayalım ki; **sorumsuz bir Müslüman Allah katında sorunlu bir kuldur. Allah katında sorunlu bir Müslüman olmamak için sorumlu olduğumuz şeyleri hakkıyla yapan bir yaşayışımız olmalıdır.**

Cenâb-ı Hak cümlemizi, ömür sermâyesinin kıymetini bilip, ömrümüzü sâlih amellerle tezyîn edebilmeyi nasip eylesin!

(Âmin!..)

وَعَاخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الفاتح